

Valometsä;
Roope Siirainen

Taidekehän tarina

Kuntamarkkinat 15.9.2011

Kulttuuri alueen elinvoimaisuuden lähde – Cultural Planning yhdyskuntasuunnittelun työvälineenä

Maija Anttila, kaupunginarkkitehti TkT

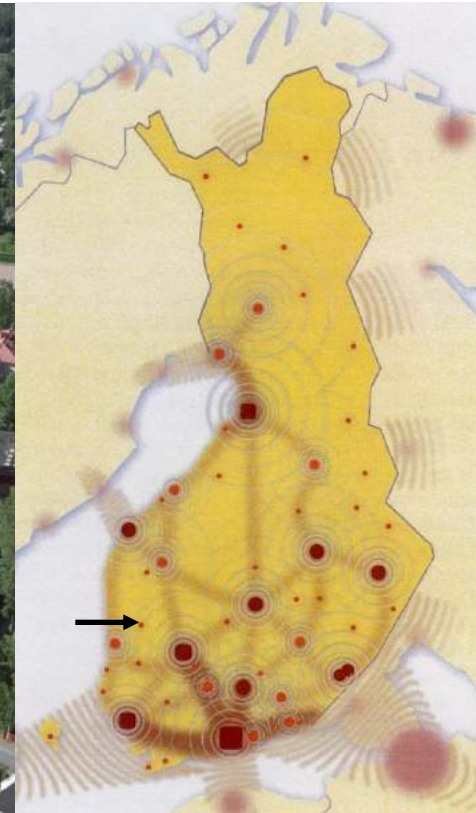
Esityksen sisältö:

1. Case Kankaanpään esittely

2. Taidekehän tarina. Kankaanpään kulttuurinen ja fyysinen muutos taidekaupungiksi diskurssien valossa. - Väitöskirjani oivalluksia

Case Kankaanpää

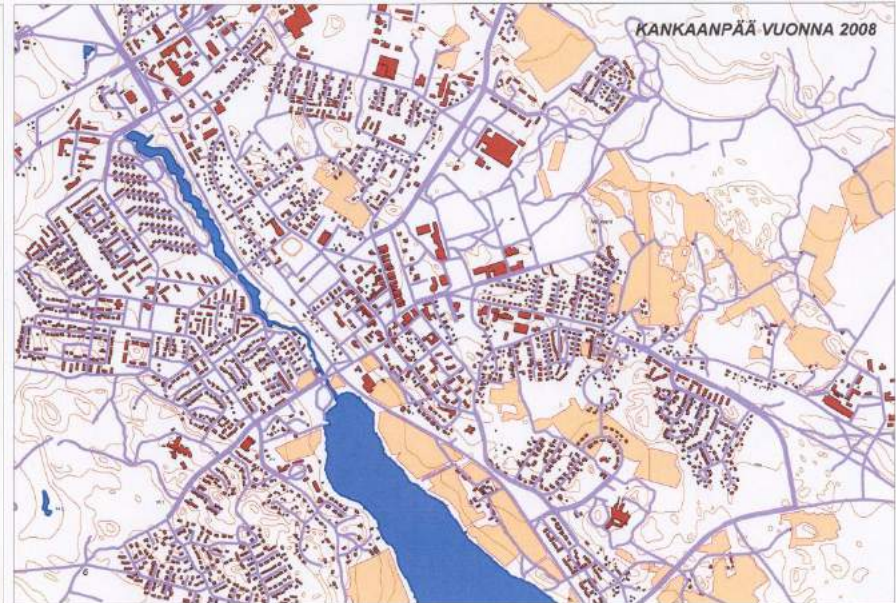
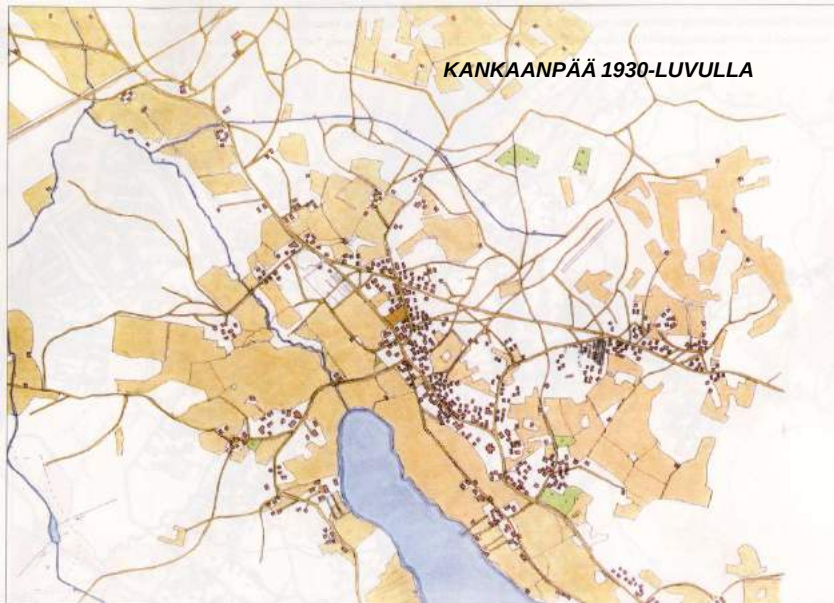
- Kankaanpää on seutukaupunki, Pohjois-Satakunnan palvelukeskus
- Asukasluku nyt 12 200 (suurimmillaan ollut 13 600)
- Kaupunkimainen keskusta, oikea pieni kaupunki

Kankaanpää on nuori kaupunki

Vilkkaimmat kasvun vuodet ajoittuvat 1960-80 –luville.

Muutos tapahtui suunnitelmallisesti. Yleiskaavatyötä vuodesta 1969 (prof. Olli Kivinen), oma kaupunginarkkitehti vuodesta 1987.

Taide-elämä virisi 1950-60-luvuilla.

Syntyivät Kankaanpään kolonia ja taidekoulu.

Taideopiskelijoita
kylänraitilla
syksyllä 1965

Kankaanpään Taidekoulu

- Perustettu vuonna 1965 ensimmäisenä päivätaidekouluna Helsingin ulkopuolella
- Kunnallistettu vuonna 1989
- Uudisrakennus 1995 (Arkk.tsto Kouvo & Partanen)
- **Nykyään:**
- **Satakunnan ammattikorkeakoulu, Kuvataide**
- Taide on voimakkaasti läsnä kaupunkiympäristössä oppilaitoksen ja lukuisien projektien ansiosta

Maalaispitäjästä taidekaupungiksi

Koulun ja taide-elämän historia
nivoutuu kiinnostavasti
kaupungin kehitysvaiheisiin

- Traditionaalinen suutaripitäjä
- Moderni teollinen tiilikaupunki
- Postmoderni taidekaupunki

Katseet Kankaanpäähän, EU -projekti

Ydinkeskustan
kehittämishankkeen
(1995-1999)
tavoitteena
**vetovoiman
vahvistaminen
taiteen ja kulttuurin
keinoin.**

EU-rahoitus
mahdollisti:

- * EAKR 50%,
- * OPM 25%,
- * kaupunki 25%

Kankaanpäähän miljoonapotti keskustan kehittämishankkeeseen

SK 16.10.97

RAIMO IMMONEN

Kankaanpää/SK
Kaupunkiarvokitehti

Maija Anttila sanoo lähes leijuvansa ilmassa pään pilvissä, eikä suunnolla pystynyt sanoin kuvailemaan tunteitaan miljackin

joilla oli todennäköisesti ensimmäistä kertaa niskallinen olo siitä, että rahaa on valu repuliin, mutta sen käytyä ei ole tarkkaa tietoa. Ilmassa tuntuu jopa olevan pököä, ottei rakkaita rahaa ehdittiä käyttää miljackaan mennessä.

Aluekehityspäällikkö Jukka

PERJANTAI 17. LOKAKUUTA 1997

KANKAANPÄÄN SEUTU

Kunnan potti EU-rahaa Kankaanpäälle
**Taide ja kaupunkisuunnittelu
löivät viimein kättä rahan kanssa**

SK 15.5.97

LYHYESTI

Taidekehän teko alkuun Asellinkadulta

Kankaanpää/SK

Keskustaan suunniteltu Taidekehä alkoi Kankaanpäässä joulukuussa tänä kesänä Asellinkadulta, jonka rakentaminen katkain liittyyvästä kaavoituksesta on tässä kesän ohjelmassa. Kaika alueen maanmittauslaitos on ollut pääsääntöisesti, eteen kaavan mukainen, tilatetta on selvitetty alustavasti ja korvaussopimuksin. Kaupunki on saanut talouksia tarpeellisia kaualuista ja eräitä tontteja on muodostettu nykyisen asemakaavan mukaisiksi.

Ympäristölautakunta merkitsi päätöksensä sopimuksen, josta kaupunki on saanut vaihdossa Asellin- ja Hakakadun sekä Liljanranta-alueita yhteensä 600 neliötä ja tontinmäärä noin 110 tonttimäärä. Vaihdon on noin 500 neliön eräältä maksu 140 markkaa nelikettä. Asia menee vielä valtuustoon.

Taidekehän on määrä olla Kankaanpään-Poriin välisen Taideketin alku, joka lähtisi Taidekouluuta ja polveilisi keskustassa taidekehoista toiseen.

Kuva: Juhani Tarnan

Ennen postitalo kändää hyvin näköisellä tontin kaim.

EU-rahoilla uutta ilmettä Kankaanpään keskustaan

R. RAIMO LILJA
Kankaanpää

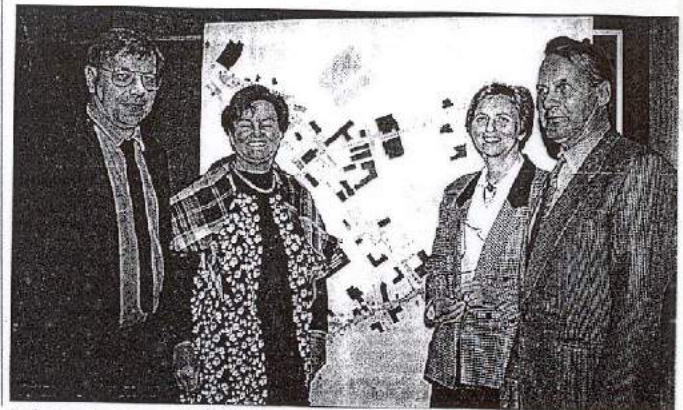
Kankaanpää ilmestyi laajaa maastutalouden väkikseen tyhjiin parantamaan noin viiden miljoonan markan hankkeella. Rahoituksesta puolet tulee EUn taidekehästä, neljännes OPM:stä ja viidesosa kaupungin omasta Kankaanpään kaupunki.

Keskustan kehittämishankkeen yksi osa on kulttuurin ja taiteen keinoin parantaa keskustan vetovoimaa. Taidekehän projektin kehitysohjelmat ovat jo tuottaneet vaikutusta kunnantalon ja seurakunnan uuteen olohuoneeseen taidekehoon. Taidekehoon on

Lilja Juhantalo sanoo, että viherkehojen teko on tulosta perustamisesta ja kuvataiteesta ja puutarhasta.

Keskustan ilmettä parantetaan kunnostamalla vanha puutaloinen postitalo, joka on tällä hetkellä kaupungin omistuksessa koulutuksessa. Kaupunkiarvokitehti Maija Anttila sanoo, että talosta tulee alueen "hermostuskeskus", jossa työssä käyvät sekä matkailijoiden palveluskeskus.

Kaupunki on toiminnallisen aluekehityksen Kankaanpään Yrityspolitiikan toimenpiteitä. Eero Heikkilä sanoo, että vaihtokäsitteet luonnosta ovat vetäneet väkensä kankaanpään

Kankaanpään ydinkeskustan kehittämiseen myönteisesti EU-rahoitus on päättynyt. Kuvassa: Juhani Tarnan Sata-luontokuvasta, rehtori Liisa Juhantalo, kaupunkiarvokitehti Maija Anttila sekä seuran puheenjohtaja Arvo Korpela juhlistavat projektin aloitusta kaupungintalolla.

Hermokeskus. Vanha postitalo on tällä hetkellä kaupungin omistuksessa.

osaansa tulokiden rahoitusta on saaneet sekä kaupunkiin et keskustan kaupunkikehoon. Ydinkeskustan kehittämishankkeen ilmettä lähtöisesti myös

KULTTUURI

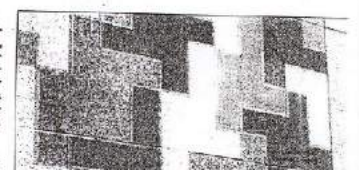
Juhani Tarnan Värikulmat täydentää taidekehää

8/97

Kankaanpää/SK

Ydinkeskustaan kiertävä taidekehä, jota halkoo taidepolku, täydentyy maanantaina taidegalleri Juhani Tarnan värikulmalla. Värikulmat -niminen työ koristaa Arvo Korpelan kerrostalon päällä Kankaanpään taidekoulun takana.

Tarna on pyrkinyt uskollisuutta abstraktiselle tyyliin, jota

Taidekehä ja -polku

- Taidekehä on ydinkeskustaa kiertävä **jalankulkuraitti**, jolla pyritään korkeatasoiseen ympäristörakentamiseen ja luomaan puitteet erilaisille taideteoksille. Taidepolku lävistää keskustan. (A-konsultit 1996.)
 - Taidekehällä on nyt yli 110 teosta

NPA

**Taidekehä tarjoaa
paikkoja**

Taidekehän ja –polun reitit
Kankaanpään keskustassa,
ilmakuva v.2008.

"Urbaania sykettä" keskustaa kehittämällä

Ohjelmallinen lauantaitoritoiminta
Postellin info- ja monipalvelupiste
Yhteisöllisyys asioiden hoidossa

Kaupunkiympäristöä parannettiin Taidekehällä

- Taidekoulun aukio
- Asellinaukio
- Kulttuurikortteli

Vaihteittainen toteutus eteni v. 1996 suunnitelman mukaan

TOTEUTTAMINEN

Ydinkeskustan ympäristöllisessä ja toiminnallisessa kehittämisessä edetään vaiheittain. Tärkeää on, että jo ensimmäisessä vaiheessa saadaan näkyvää tulosta aikaan, vaikka rajoitetulla alueella. Myönteinen muutos herättää halua parantaa ympäristöä muuallakin.

Varsinaisen kehittämishankkeiden ohella tulisi muista syistä alueella toteutettavissa hankkeissa pyrkiä edistämään myös keskustaprojektin tavoitteita. Pienikin lisäparannus - "keskustakymmenykset" - voi tuottaa näkyvää jälkeä ympäristöön, parantaa keskustan palvelutasoa ja viihtyisyyttä.

Karttaan on merkitty ensimmäisen vaiheen - vuosien 1996-98 - ehdotetut rakentamis- ja kunnostamistoimenpiteet: kadut, raitit ja aukiot, suojatie- ja pysäköintijärjestelyt, istutukset ja valaistus. Toimenpiteet on eritelty vastuunkantajien (kaupunki / kiinteistönomistajat) ja pysyvyyden ("lopullinen" / väliaikainen) mukaan. Myös merkittävimmät seuraavan vaiheen toimenpiteet on merkitty karttaan.

LIIKENNE- ja KÄVELYALUEET

- 1 Torikadun eteläpään kävelyalue (1-2 vaiheessa)
- 2 Eläintori
- 3 Keskuskadun jalkakäytävä
- 4 Paasikivenkadun täydennysjakso
- 5 Riihivainio
- 6 pohjoinen kävelykehä
- 7 Siilin polku
- 8 Linnanpolku
- 9 kulttuurikorttelin pysäköintijärjestelyt
- 10 korotetut suojatiet

KORTTELIALUEET

- 11 Leppäsen tontin väliaikaisjärjestelyt
- 12 Keskustorin ja Yrittäjäntalon pihajärjestelyt ja mahdollinen väliaikaiskäyttö
- 13 Karjalankadun varren siistiminen
- 14 Siilin käytävä
- 15 Torikadun jalkakäytävä
- 16 Torikadun/Paasikivenkadun korttelin pihajärjestelyt
- 17 Kuninkaankäytävän jalkakäytävä
- 18 Asellinkadun ympäristön siistiminen

ISTUTUKSET JA VALAISTUS

- 19 Leppäsen tontin väliaikaisistutukset
- 20 Tapalankadun-Pappilankadun-Riihivainion istutukset ja valaistus
- 21 Ala-asteen koulun pihajärjestelyt
- 22 Karjalankadun puurivi
- 23 Kulttuurikorttelin puistikko
- 24 Paasikivenkadun puurivit
- 25 Eläintorin oleskelu- ja leikkialueet sekä valaistus
- 26 "Porttien" suojatie- ja kohdevalaistus

II VAIHEEN HANKKEET

- 27 Torijärjestelyt
- 28 Kuninkaankäytävänkadun-Keskustorin liikennejärjestelyt
- 29 Keskuskadun eteläjakson parantaminen
- 30 Tapalankadun parantaminen
- 31 Torikadun pohjoisjakson parantaminen

- — — — — rakennettava kadu
- — — — — laatoitettava aukio
- — — — — korotettu suojatie
- P — — — — — pysäköintijärjestely
- — — — — istutettava puu / istutettava puu /
- — — — — uusittava / täydennettävä
- — — — — kohennettava rakennus
- — — — — siistittävä ja/tai tilin
- II — — — — — tärkeä toisen vaiheen

Toriuudistus toteutui 2006-08

Taidekehä täydentyi 2006-07

Valaistut pollarit, noppakiviraidat, nimikyltit, opastaulut

Taidekehän tunnuslaatat

- Paikalliset yritykset ja yhteisöt ovat voineet hankkia Taidekehälle nimikkolaatan, joka samalla ohjaa pitkin Taidekehän reittiä
- Taidekehän logon ovat suunnitelleet kuvanveistäjät Pertti Mäkinen ja Reijo Paavilainen

Arkkitehtuuria Taidekehällä

"Siren-keskus"

- kaupungintalo
- liikuntakeskus
- seurakuntakeskus

Arkkitehdit Kaija ja Heikki Siren

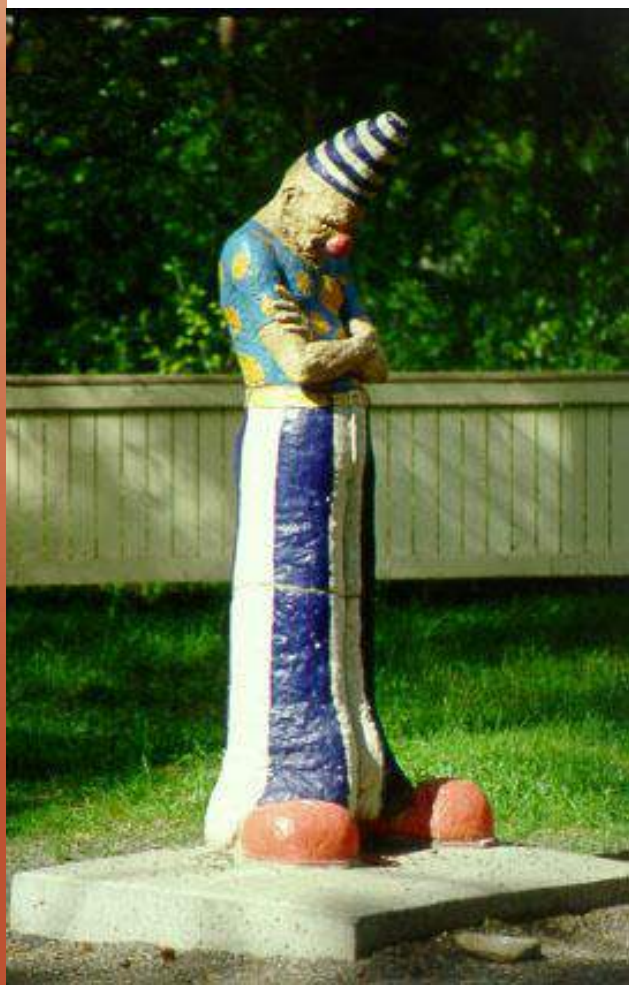

Arkkitehtuuria Taidekehällä

Arkkitehtuurikilpailun tulos

Kankaanpään virastokeskus, Arkkitehtuuritoimisto Kouvo & Partanen

Pysyviä teoksia on nyt kaupunkiympäristössä 114

Pertti Mäkinen & Reijo Paavilainen: Memoria

Sakari Peltola: Perhonen

Ensio Härkönen:
April

Ilpo Heinänen: Lovely Place

Teoksia
arkiympäristössä...

...sakraalissa
ympäristössä

Matti Varik: Rakkauden hiljaisuus

Valts Barkans: Enkeli

Perinteisiäkin löytyy...

**Tapio Kettunen: Kaipaus
Kotirintamamuistomerkki**

Emil Cedercreutz: Ensi kertaa mallina

Vaihtuvia näyttelyitä Taidekehällä vuodesta 1998

Kankaan päät 2002

- tekstiilitaiteen näyttelysarja

Hehku 2003

- tiili ja keramiikka kaupunkitaiteessa

Pekka Paikkari. Tiiliuuni

Syntykö traditio?

6

KS 8.11.2010

Uuniveistos valaisee jälleen

KANKAANPÄÄ Taidekehällä, jäähallin kupeessa sijaitseva taitelija Pekka Paikkarin Uuniveistos herää jälleen täyteen loistonsa sunnuntaina 14. marraskuuta.

LC-Kankaanpää vastaa paikallisten Zonta-naisten haasteeseen ja sytyttää Hyvän toivon merkkivalon palamaan. Haasterinteen on aikoinaan laittanut alulle Kankaanpään Taideyhdistys.

Tilaisuus on tarkoitettu koko perheen ulkoilutapahtumaksi, jossa voi viettää aikaa mukavassa seurassa pipareita ja mehua maistellen. Paikalla musisoivat myös veljekset Jari ja Riku Huhtasalo.

Leijonat heittävät tilaisuudessa myös uuden haasteen perinteen jatkajalle, joka on myös paikalla.

> Uuniveistos sytytetään sunnuntaina 14.11. kello 17.

Uuniveistos loisti isille

Lions Club Kankaanpää sytytti Pekka Paikkarin tekemän Uuniveistoksen isänpäivän kunniaksi.

Taidekehä saa lisää teoksia eri tavoin

- Eri yhteisöt ja yksityiset ovat pikku hiljaa tulleet mukaan taidekaupungin luomiseen.
- Yksi esimerkki on Hanna Luukkosen teos ”Työ tekijäänsä kiittää” Pohjois-Satakunnan ammatti-instituutin edustalla. Teos on toteutettu ammatti-instituutin oppilastyönä ja paljastettu keväällä 2006.

Rauhankyyhky

- Suomalaisen rauhanturvatyön 50 – vuotismuistomerkki paljastettiin 24.10.2006 Kankaanpään ydinkeskustassa
- Puolustusvoimien Kansainvälisen Keskuksen aloite ja yhteishanke Kankaanpään kaupungin kanssa
- Kuvanveistäjät Pertti Mäkinen ja Reijo Paavilainen

Väliaikaista taidetta kaupunkiympäristössä

Väliaikaista taidetta kaupunkiympäristössä

Lumibuddha

Taidekoulun
lumenveistokurssin
teos Kankaanpään
torilla talvella 2010

Taidekehä elää 2009

Kevyen liikenteen kehät, yleiskaavatyön ideointia

Ulkoilma- galleria tutuksi

Marjo Keski-Heikkilä
marjo.keski-heikkila@sps.fi

SEUTU Kankaanpään taidekehä alkaa olla paikallisille jo tuttu käsite. Vaan montako teosta tunnet nimeltä? Kun teos saa tarinan, on hyvä syy lähteä kierrokselle. Pohjois-Satakunnan taideviikolla lauantaina 28. elokuuta kehälle pääsee sammuttamaan taiteenjanooja sekä kävelen että pyörällä. Samalla saat peruspaketin haltuun toimia tiedonvälittäjänä tutuille ja vähän tuntemattomillekin.

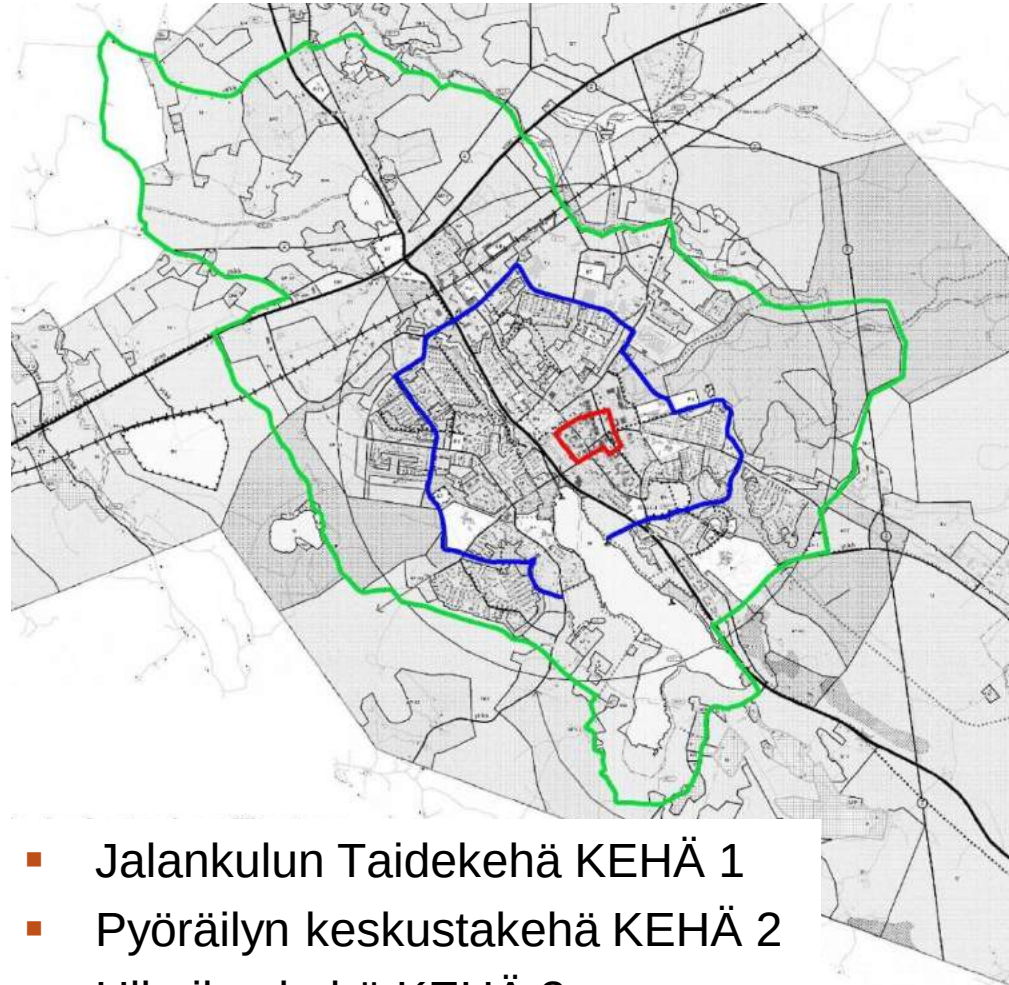

Kierrokset toteutetaan eri reittejä, joten voi osallistua molempiin.”

Kävelyretki alkaa Postelliin kello 11 ja pyöräretki matkahuollon parkkipaikalta kello 15. Kävelykierros päättyy käsityöläisille taidekoulun pi-

Taidekehällä. Koululaiset tyydyttävät kulttuurijanoaan huomaa maattaan, kun kulkevat keskustan läpi koululta liikuntakeskukseen Toivo Lepistön ja Ensio Härkösen Tiiliportin läpi. Teos on ollut kulkeijoiden ilona jo 10 vuotta.

- Jalankulun Taidekehä KEHÄ 1
- Pyöräilyn keskustakehä KEHÄ 2
- Ulkoilun kehä KEHÄ 3

Taidekehän tarina

Kankaanpään
kulttuurinen ja fyysinen
muutos taidekaupungiksi
diskurssien valossa

Kaupunkisuunnittelun
alaan kuuluva
väitöskirjani tarkastettiin
TKK:n arkkitehtuurin
laitoksella 22.11.2008

Pertti Mäkinen & Reijo Paavilainen: Hyrrä

Mitä tutkin ja miksi?

- Puheenvuoro kulttuurin imago- ja aluekehitysvaikutuksista käytävään keskusteluun
 - pikkukaupungin näkökulma
 - kulttuurisen muutoksen ja fyysisen kaupunkiympäristön näkökulma
- Pyrkimyksenä aineettomien ilmiöiden, identiteetin ja imagon syntyprosessien empiirinen todentaminen ja diskurssien osuus siinä.
- Miten taidekaupunkikehitys on ollut mahdollinen?

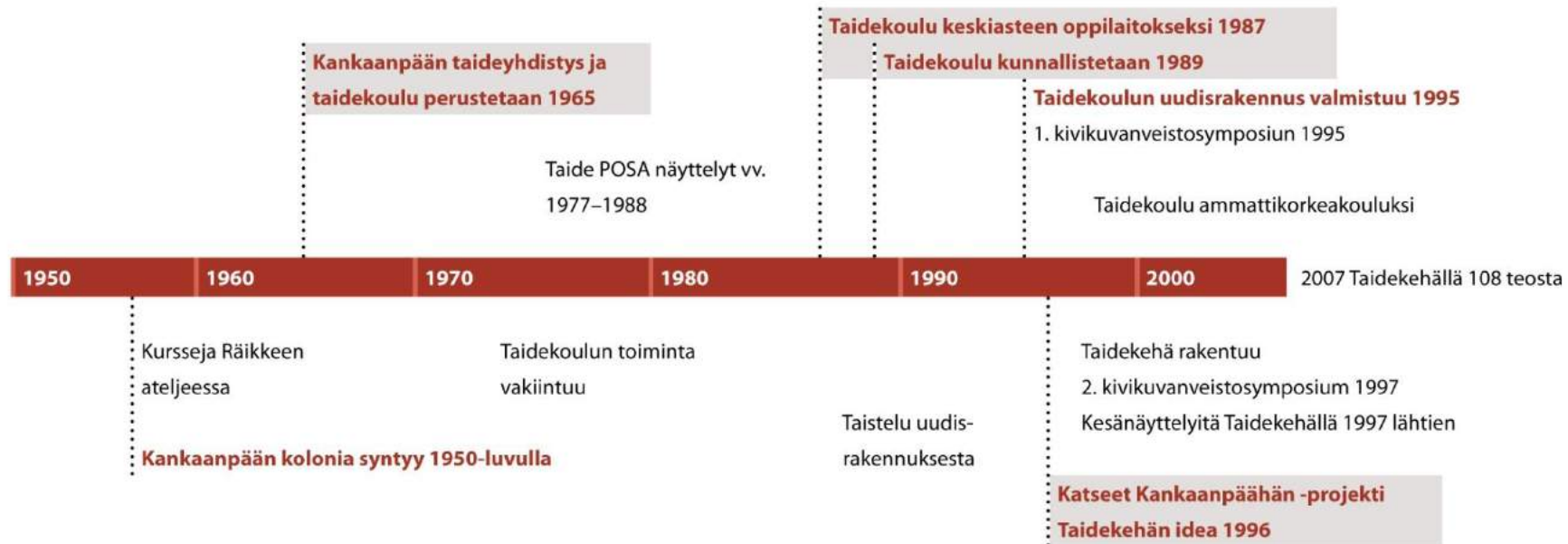

Toivo Lepistön Tiiliportti/ Ensio Härkösen reliefit

Taidekaupunkikehityksen käännekohtat

Taide-elämä

- syntyy 1950-60
- vakiintuu 1980-90
- laajenee Taidekehän myötä kaupunkiympäristöön 1995-

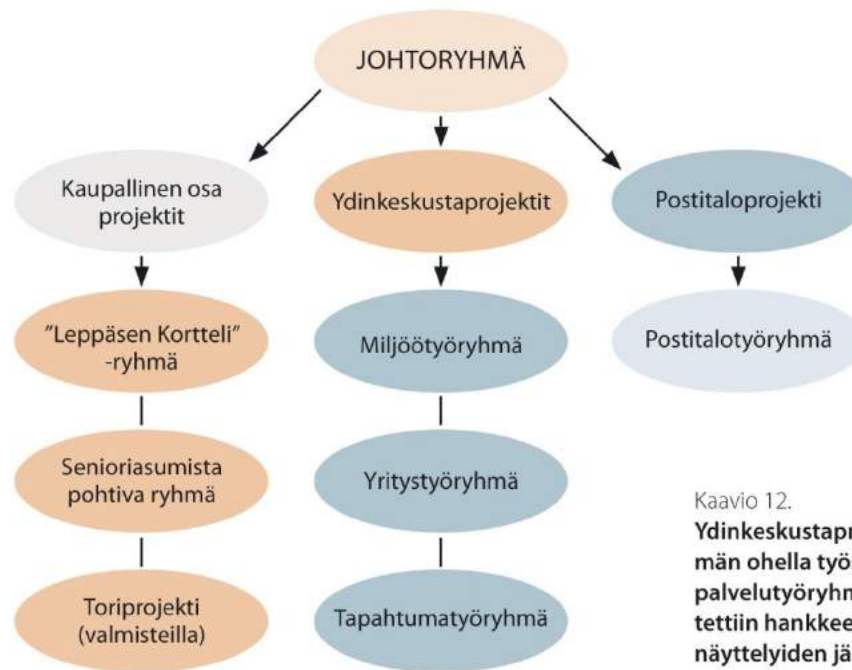
*Rationaalinen suunnittelu loi pohjan

-

*Strategista ja kommunikatiivista suunnittelua

- Katseet Kankaanpäähän –ydinkeskustan kehittämisprojektissa oli piirteitä molemmista
- Sitoutumista tapahtui

Katseet Kankaanpäähän
projektin organisaatio

Kaavio 12.

Ydinkeskustaprojektin työryhmät. Johtoryhmän ohella työskenneltiin miljöö-, yritys- ja palvelutyöryhmissä. Omat työryhmät muodostettiin hankkeen kuluessa vielä tapahtumien ja näyttelyiden järjestämiseen, entisen postitalon saneeraamiseen keskustan monipalvelupisteeksi sekä kaupallisiin jatkohankkeisiin.

* Kulttuurista suunnittelua

- Vrt. Kimmo Lapintie 2001: Kulttuurinen näkökulma – yhdyskuntasuunnittelun uusi paradigma
- Kulttuurista suunnittelua Kankaanpäässä:
 - Systemaattista työtä kaupunkikuvan ja –imagon parantamiseksi; keskustan elävöittäminen taiteen ja kulttuurin keinoin, toriprojekti ja Taidekehän täydentäminen
 - Laadukas julkinen rakentaminen, arkkitehtikilpailut

Kysymyksiä nousee:

–Esteettisen asiantuntemuksen mahdollisuudet?

–Kaupunkisuunnittelijan uudet roolit?

Kaupunki-imagon rakentumisesta

- Aineistoni osoitti, että Kankaanpäässä taidekaupungin identiteetti (imago) on vahvassa nousussa
- Vain vahvasta identiteetistä rakentuu pohja kestäväälle imagolle.

Ossi Somma Kotipesä

Diskurssit eli puhunta imagotyössä

- Diskurssin käsitteen laajan tulkinnan mukaan myös teot voivat kuulua diskurssiin
- Fyysinen ympäristö viestii, taide puhuu, teot puhuvat
- Diskurssit eivät ainoastaan kuvasta tilannetta vaan ovat aktiivisessa vaikuttajan roolissa.

Matti Kalkamo: Siemen

Yhteisöllinen tiilimuuri rakentuu

Taideimagoa edistävät diskurssit

- Aluekehitysdiskurssi
 - Kehitysoptimismi (tai hiipumisen hillitseminen)
 - Taiteilijoiden työllistäminen ja sitouttaminen paikkakuntaan
 - Vetovoima, imago, markkinointi
 - Kilpailuetu, harvinaisuus
- Eiffeldiskurssi
 - Suuret puheet, usko asiaan
 - Sitkeys, omanarvontunto
- Yhteisöllisyysdiskurssi
 - Uskottavuus, vahva traditio, aitous
 - Sitouttaminen, yhteinen prosessi
 - Kaupunkitaidetta helppo lähestyä
 - Kotiseutuylpeys

KANKAANPÄÄ

Taideimagoa hillitsevät diskurssit

- Peruspalvelut kuntoon - diskurssi
 - Talous, resurssit
 - Rahat ei riitä, vanhukset, sairaat, kehnot kadut ensin
 - Ei turhia panostuksia
 - Luonto voimavarana
- Ristiriitadiskurssi
 - Hallinnon, asioiden hoidon suhteen
 - Poliitiikan suhteen
 - Profiessioiden välillä
 - Rasistiset puheet: Taiteilijat/ kunnan ihmiset
 - Toripuheet
 - Hiljaisuus
- Henkinen lama
 - Sisäänpäin kääntynyt pikkukaupunki
 - Väestökato, negatiivinen kierre

 KANKAANPÄÄ

Terveisiä kaupungille
Lopettakaa tällöinen Taidehömpötys
Silloin riittää rahaa kirjastoautoon ja
kyläkouluhin.

...taideimagoa hillitsevät diskurssit

- Profioiden törmäykset -
valtataistelua kaupunkitilassa?
- Kysymys teosten reviiristä...

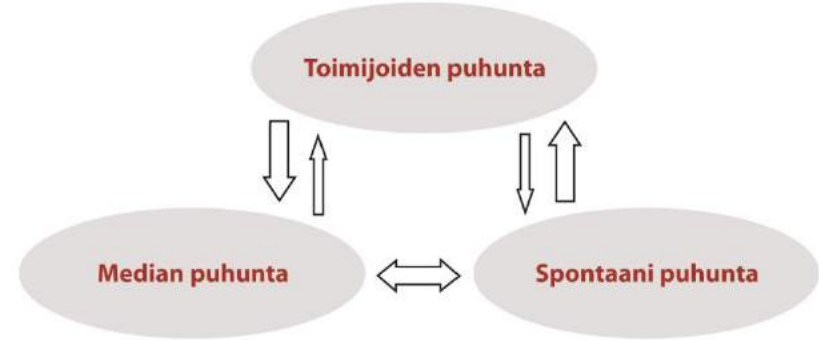
Kamppailevat diskurssit

Puheen määrä \ Puheen laatu	Edistävä	Hillitsevä
Paljon	Taidetoimijat, media, osa kaupunkilaisista	Yleisönosastot, toripuheet
Vähän	Taiteilijat itse, yrittäjät, muut kulttuuritoimijat	Poliitikot, tekninen hallinto

Puhunnan tarkastelu sen lähteestä käsin

- **Toimijoiden puhe** vahvistettuna auktoriteettipuheella on yleensä lähtökohta
- **Median puhe** keskiössä
- **Spontaani puhe** itseohjautuvan taidepuheen ilmeneminen on osoitus ilmiön juurtumisesta
- Puhunta kumuloituu, vahvistaa toinen toisiaan

Spontaanina puhuntaa

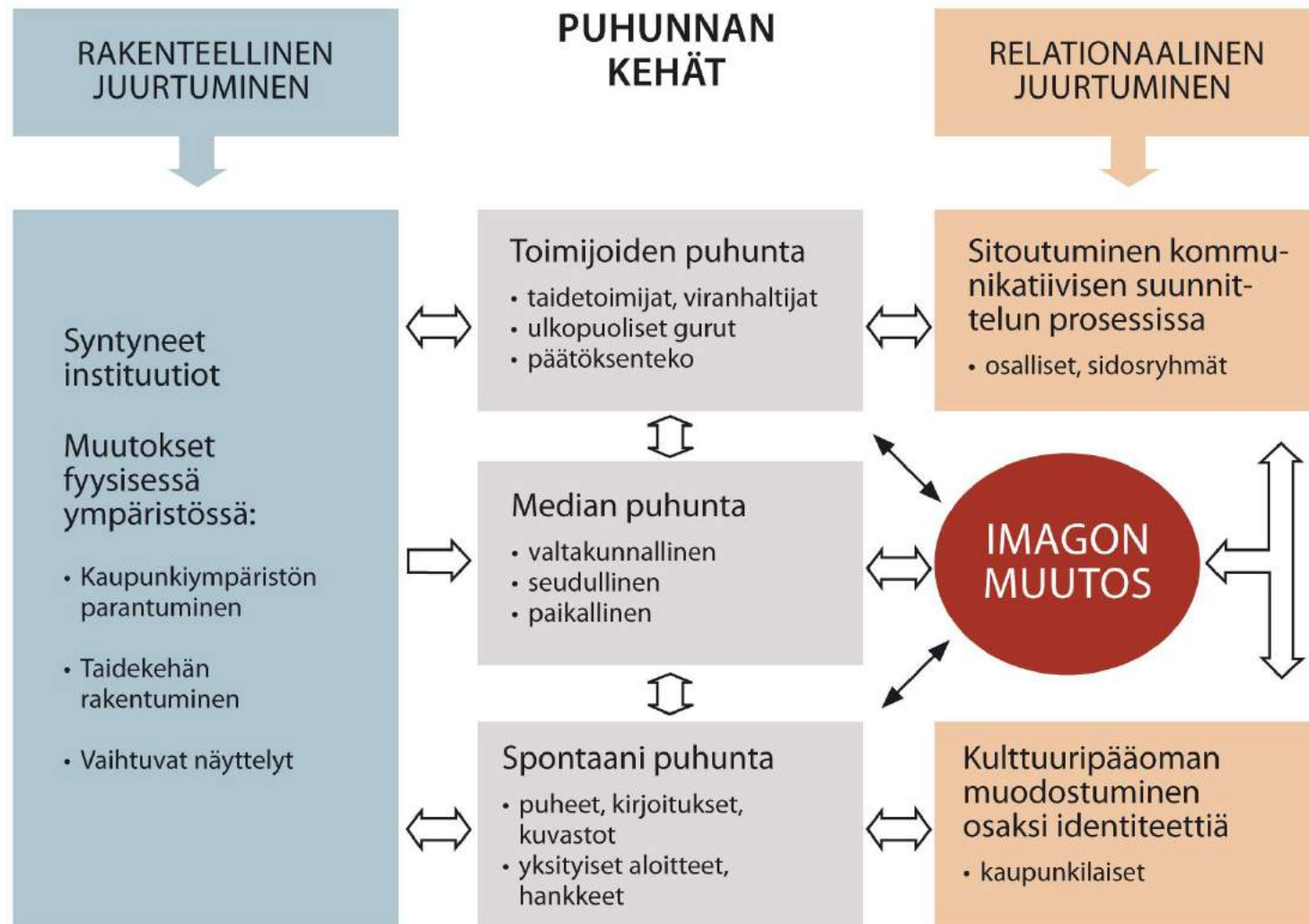
- Taidekaupunki –ilmauksen yleistyminen
- Oma-aloitteiset taidehankkeet ja -hankinnat
- Taide osana kaupungin visuaalista kuvastoa
 - Taiteen edessä poseerataan milloin missäkin yhteydessä
 - Taide esitteiden, vuosikertomusten ym. kuvituksena

Keikkakesä kutsuu tanssilavojen suosikkia

[illegible]

Tutkimukseni avaintulos

Kaavio 16. Puhunnan kehät. Toimijoiden, median ja spontaani puhunta, rakenteellinen ja relationaalinen juurtuminen suhteessa toisiinsa ja Kankaanpään imagon muuttumiseen taidekaupungiksi.

Taidekaupungin mahdollisuuksia

Einar Mar Gudvardarson: Family

- Taidekehä sisältää merkittävän **imagopotentialin**
- ”**Ketjuajattelu**” toteutuu; taide on aina läsnä; monipuolisuus, ympärivuotisuus, saatavuus
- **Suuri suhteellinen merkitys** pikkukaupungissa
- Herkullinen, **kiehtova tarina**
- **Kaupunki on tyystin erilainen**, kuin mitä se olisi ilman tässä tutkimuksessa kuvattuja ilmiöitä
- Kehitystä kannattelevat kuitenkin hyvin ohuet säikeet
- **Virtaussuunta voi muuttua**
- Herkässä tilanteessa median merkitys on keskeinen